

Opis źródła:

W 1812 roku Wilno stało się ważnym punktem w kampanii napoleońskiej podczas inwazji na Rosję. Po przekroczeniu granicy rosyjskiej Napoleon Bonaparte dotarł do Wilna w połowie czerwca tego roku. Miasto pełniło rolę strategicznego centrum dla wojsk francuskich. Francuzi zajęli Wilno bez większego oporu, a Napoleon spędził tam kilka dni, organizując swoje wojska i planując dalsze działania. W mieście odbywały się narady wojskowe, a także spotkania z lokalnymi elitami. Pobyt Napoleona w Wilnie był jednak krótkotrwały, ponieważ już w lipcu armia francuska rozpoczęła dalszy marsz w głąb Rosji. Wilno, będące wówczas ważnym węzłem komunikacyjnym, stanowiło istotny punkt na drodze do Moskwy. Artykuł z „Kuriera Litewskiego” opisuje pierwszy dzień pobytu Napoleona w litewskiej stolicy 28 lipca.

Miejsce wydania:

„Kurjer Litewski” Nr 49 z dnia 4 lipca 1812 r.

Miejsce przechowywania oryginału źródła.

Biblioteka Jagiellońska w Krakowie

<https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/463825/edition/439035/content>

Tekst źródła:

Dzień 28 lipca na zawsze pamiętny będzie w dziejach miasta naszego. Dnia tego byliśmy szczęśliwi oglądać w murach tej stolicy Cesarza Francuskiego i Króla Włoskiego, Napoleona Wielkiego na czele niezwyciężonych zastępów. Miedzy tymi poznaliśmy współrodaków naszych z Księstwa Warszawskiego. Ledwie Rosjanie cofnęli się na Antokol (przedmieście Wilna) i most Zielony, ledwie obywatele objęli straż na hauptwachu (Odwach), natychmiast pierwsze podjazdy polskie i francuskie pokazały się w mieście. Magistrat, pierwsi mieszkańcy i wielka część ludu wyszli z miasta z kluczami naprzeciw wojska zwycięskiego. Jego Królewska Mość Królestwa Dwoch Sycylii (Joachim Murat, król obojga Sycylii) na Pohulance przyjął deputowanych sposobem najłaskawszym. Po tej pierwszej ceremonii udali się dalej o pół mili pod Ponary (miejscowość pod Wilnem) dla oświadczenia hołdu Jego Cesarskiej Królewskiej Mości. Przyjął ich cesarz Napoleon z łaskawością sobie zwyczajną; potem przebiegłszy szeregi wielkiego wojska, dał rozkaz wkroczenie do miasta. Pierwsi Ułani polscy z 8 regimentu dowództwa ks. Dominika Radziwiłła weszli do Stolicy Jagiellońskiej. Widok proporców polskich wzbudzał najszlachetniejsze uczucia i pamiętki w każ-dym obywatelu. Wkrótce obaczyliśmy nad brzegami Wilji tych rycerzów, którzy wsławili imię Polaka nad Dunajem, Tybrem i Tagiem, a nawet aż nad Nilem. Między tymi widzieliśmy książąt Radziwiłłów, Sapiehów, Sanguszków, hrabiów Krasińskich. Chodkiewiczów, generałów: Sokolnickiego, Chłopickiego, Axamitowskiego, Bronikowskiego i tylu innych. których imiona będą zawsze drogimi dla Litwinów.

Kiedy się pokazał Cesarz i Król uczucia bratniej miłości zmieszały się z uczuciem podziwienia. Na widok Napoleona Wielkiego powietrze napełniło się okrzykami. Wszędzie wołano: Niech żyje Cesarz i Król!. Tłumy ludu wszędzie zbierały się, gdzie tylko ruszył Napoleon. Wszyscy chcieli nacieszyć się Jego przytomnością, oraz wyręć niejako na swoich sercach obraz tego wielkiego męża. Skoro udał się do pałacu swojego, udali się obywatele na oglądanie wojsk polskich i francuskich, a najlepszym porządku i najlepszej postawie ciągnących. Młodzieńcy nasi z niecierpliwością goreją zapałem wzięcia się do oręża wspólnie z współbraćmi.

Rosjanie, uciekając, zapalili most i magazyny. Za przybyciem Cesarz i Króla natychmiast wydane zostały rozkazy na ugaszenia pożaru. Wnet pompy zagrały; a zatem ocalono resztę, którą jeszcze ogień nie był strawił.

Nie oddając się spoczynkowi, wkrótce udał się Cesarz i Król na brzeg Wilji, gdzie zaczęła się tego czasu budowa dwóch mostów. W czasie dwugodzinnej roboty, Cesarz, siedząc na gołej ławie, raczył rozmawiać ze wszystkimi, którzy tylko byli szczęśliwymi zbliżyć się: mówił o zakładach krajowych i administracji kraju, rozpytując się o wszystkich szczegółach. Łatwy przystęp każdemu wszystkich dziwnie. Wieczorem z dobrowolnej, a jednomyślniej woli wszyscy mieszkańcy oświecili swoje domy. Całe miasto najbogaciej było iluminowane.

Pytania do źródła:

Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i średniej (poziom podstawowy):

1. Kto odwiedził miasto 28 lipca, że dzień ten jest pamiętny w jego historii?
2. Jakie były pierwsze kroki obywateli po wycofaniu się Rosjan?
3. Jak zachował się Napoleon, gdy mieszkańcy składali mu hołd?
4. Które polskie jednostki wojskowe jako pierwsze wkroczyły do miasta?
5. Jakie emocje wywołał widok polskich proporców wśród mieszkańców?
6. Jakie zniszczenia dokonali Rosjanie uciekając z miasta i jak na to zareagował Napoleon?
7. Co cesarz Napoleon robił podczas budowy mostów nad Wilią?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony):

1. W jakich okolicznościach Napoleon wkroczył do Wilna 28 lipca? Opisz tło historyczne tego wydarzenia.
2. Kim był Joachim Murat i jaką rolę odegrał w wydarzeniach opisanych w tekście?
3. W jaki sposób tekst pokazuje stosunek mieszkańców Wilna do Napoleona i jego armii?
4. Jakie działania podjął Napoleon po przybyciu do Wilna? Jakie były ich skutki?
5. Jakie były dalsze losy Wilna i Litwy po tych wydarzeniach? Jak wkroczenie Napoleona wpłynęło na sytuację polityczną w regionie?
6. Jakie znaczenie miała obecność polskich żołnierzy i dowódców w armii Napoleona dla przyszłych losów Polski?

Literatura pomocnicza:

Dariusz Nawrot, *Litwa i Napoleon w 1812 roku*, Katowice 2008.

Słowniczek pojęć:

Hauptwach – główny posterunek policji

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord – Joanna Kunigielis